

Milieuvriendelijk tuinieren (ook voor de moestuin)

Een gezonde tuin

Je kunt op diverse manieren voorkomen dat er een plaag uitbreekt in je tuin. Om ziektes voor te blijven, moet je je planten goed verzorgen en minder vatbaar maken voor (ongewenste) insecten en plagen. Daarnaast kun je ook traditionele en biologische teeltmethodes toepassen en met de hand of eenvoudig gereedschap onderhoud plegen, zodat je plagen op afstand houdt, of tenminste zodanig beheersbaar dat de planten er niet onder lijden.

Tips om plagen te voorkomen en je (moes)tuin gezond te houden

1. Een tuinplan opzetten

Welke planten zijn het meest geschikt voor de grondsoort en de ligging van je tuin?

De keuze van de juiste planten voor de specifieke situatie m.b.t. grondsoort, ligging en waterhuishouding van de tuin, is doorslaggevend om gezonde planten te kweken en het uitbreken van allerlei plagen te voorkomen. Let bij de keuze van de planten tevens op de doorlaatbaarheid van de grond (klei of zand), de drainage-mogelijkheden, de zuurgraad, de windrichting en de zon- en schaduwhoekjes. Uiteraard zijn inheemse planten de beste keus, want die doen het het best op hun "eigen" grond. Ze zijn gewend aan de plaatselijke omstandigheden en bieden van nature weerstand aan inheemse ziektes en plagen.

2. Gezonde grond, boordevol voedingsstoffen

Hoe krijg je dat voor elkaar?

Een gezonde bodem is de basisvoorwaarde voor gezonde planten. Onder bodem wordt verstaan: klei, zand, lucht, water en levend materiaal. De schimmels, bacteriën en andere microscopisch kleine levensvormen

die voorkomen in een gezonde bodem zijn onontbeerlijk voor de afbraak van organisch materiaal. Het verteerde organisch materiaal doet vervolgens dienst als plantenvoeding. Hoe meer organisch materiaal er in de bodem zit, hoe beter 't is, vooral voor de groei van je planten. Als je op de juiste wijze een composthoop opzet, zullen ziektekiemen en onkruidzaden vernietigd worden. Daar heb je dus geen last meer van. Compost draagt bij aan een beter milieu omdat het de afvalberg vermindert en een rijke bron aan mineralen vormt voor het bodemleven en de planten in je tuin.

3. De waterhuishouding

Als je de planten te veel of te vaak water geeft, kan dat uitlopen op zieke of zelfs dode planten! Als vuistregel kun je aanhouden dat je beter af en toe langdurig kunt bewateren zodat de wortelstelsels van bomen, struiken en gras, diep kunnen wortelen. Dit helpt ook tegen de nadelige invloed van droge periodes. Hoe vaak je water moet geven, hangt af van het soort plant, de bodemgesteldheid en de natuurlijke regenval.

4. Wisselteelt

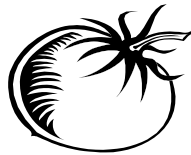
Het toepassen van wisselteelt, waarbij je bepaalde plantensoorten laat rouleren op diverse stukjes grond, helpt enorm tegen ziektes en plagen. Dit geldt vooral voor groente. Zorg ervoor dat je niet twee soorten groente van dezelfde familie jaren achtereen op hetzelfde perceel grond zaait of plant.

Milieuvriendelijk tuinieren vervolg

Hieronder staat een lijstje met de meest voorkomende plantenfamilies.

- Vlinderbloemigen, zoals bonen en erwten
- Uien, look-achtigen, zoals bieslook en daslook, knoflook, prei
- Alle brassica-soorten, zoals kolen, bloemkool, spruitjes en broccoli
- Koolrabi, schorseneren, knolraap, radijs, paksoi
- Paprika's, tomaten, artisjokken, aardappels, selderij(knol), rode biet, peen, pastinaak.

5. Géén monocultuur!

Hoe meer variëteiten je plant in je tuin, hoe evenwichtiger het ecosysteem zal zijn. Dit betekent dat de tuin voedsel en schuilgelegenheid verschaft aan een groot aantal verschillende levensvormen, zoals nuttige insecten, die een gunstige invloed hebben op je tuin, vooral als je ziekteverwekkers wilt weren. Maar ook komen er meer vogels, vlinders, kevers, egeltjes. In een tuin met een grote biodiversiteit breng je het risico op ziekte, plagen en andere schadelijke invloeden terug tot een minimum, omdat slechts een bepaald soort plant ten prooi valt aan specifieke insecten of plagen.

6. Ruim de rommel op na het oogsten

Maak je tuin winterklaar en ruim alle plantenresten op die zijn achtergebleven na het oogsten van de groenten. Zo ontnem je ziektekiemen hun voedselbron en dat zal het risico op uitbreken van een nieuwe plaag in het volgende plantseizoen verkleinen. Ook in

het voorjaar moet je nog een keer een schoonmaakbeurt houden, om schadelijke insecten te verwijderen, die hebben “overwinterd” op plantenresten. (Overigens mag plantaardig materiaal dat niet echt “vergeven” is van de beesten, gewoon op de composthoop).

7. Het zogenaamde mulchen

Mulchen is de grond tussen de planten toedekken met een laag van schors, compost, grind en dergelijke, om de plantenwortels te beschermen tegen hitte, kou of droogte en plagen. De materialen worden in een gelijke laag op de grond tussen de planten aangebracht.

Anorganische mulch omvat: kiezels en ander niet-plantaardig materiaal.

Organische mulching kan bestaan uit stro, compost, boomschors, bladeren, grasmaaisel, dennennaalden, zaagsel en andere plantaardige materialen.

8. Combinatieteelt

Iedere plantensoort trekt zijn eigen plaaginsecten aan en stoot andere ziekteverwekkers af. Je kunt dus planten bij elkaar zetten die elkaars plaaginsecten op een afstand houden! Deze methode wordt warm aanbevolen, maar verwacht er geen wonderen van! De meest geschikte planten voor een dergelijke ‘combinatieteelt’ zijn sterk geurende planten zoals uien, knoflook, en kruiden. Zo wordt basilicum aangeraden bij tomaten en ook goudbloemen kunnen bepaalde belagers, zoals aaltjes, buiten “de deur” houden. Het is ook raadzaam om meer nuttige insecten aan te trekken, door het aanplanten van één- en meerjarige planten die stuifmeel en nectar produceren.

Milieuvriendelijk tuinieren

Onkruid- en insectenbestrijding zonder gif!

Het is noodzakelijk om het gebruik van chemisch bestrijdingsmiddelen terug te dringen. Deze middelen verontreinigen de bodem, hebben een schadelijk effect op de natuur en zijn schadelijk voor de gezondheid. Maar wist je ook dat door deze middelen het steeds moeilijker wordt om schoon drinkwater te winnen?

Onkruid en plagen bestrijden zonder chemische bestrijdingsmiddelen

- De beste manier om onkruid te bestrijden, is voorkomen. Tijdig wieden en/of schoffelen is belangrijk.
- Een manier om uw tuin of gedeelten onkruidvrij te houden, is de toepassing van bodembedekkers. Dit zijn planten die zo'n dichte laag vormen dat andere planten geen kans krijgen.
- Tegen zaadonkruiden kan de bodem worden afgedekt met mulching.
- Zorg voor de juiste groeiomstandigheden voor de plant. Hierdoor krijg je een sterke plant die minder snel ziektes aantrekt. Het gebruik van organische mest zorgt voor een sterke plant.
- Houd variatie in de tuin.
- Lok nuttige dieren en insecten die insectenplagen tegengaan in de tuin.
- Hang nestkastjes op in uw tuin; vogels eten dan ongenode gasten, zoals slakken, op.
- De geur van oostindische kers, salie, hysop, tijm, knoflook en tomaat houdt slakken op een afstand. Deze kruiden kunt u planten op plekken die u zoveel mogelijk slakvrij wilt houden.
- Verwijder zieke en aangetaste plantendelen met de hand. Als het probleem nog te overzien is, kun je insecten met de hand verwijderen en bepaalde bladeren of takjes wegsnoeien.

Zet de “brandspuit” erop!

Met een krachtige waterstraal uit de tuinslang kun je hele kolonies kleine plaaginsecten verdrinken voor ze je hele tuin infecteren.

Werp blokkades op

Plaats schermen tussen de rijen of direct over de planten, om ze te beschermen tegen een invasie. De planten krijgen zo toch voldoende licht, lucht en zon.

Slakken vangen

Leg een groot blad in de tuin neer als het avond wordt. De slakken kruipen er 's nachts onder. Wanneer je 's morgens dat blad optilt, tref je er heel veel slakken aan. Je kunt ze naar een park of bos in de buurt brengen.

Lieveheersbeestjes

Lieveheersbeestjes zijn eigenlijk de nuttigste insecten die je in je tuin kunt tegenkomen. Ze brengen lucht in de bodem, bestuiven planten, breken organisch materiaal af en houden de populatie aan schadelijke insecten in toom. Je kunt zelfs lieveheersbeestjes kopen en loslaten in je tuin. Of je kunt je tuin aantrekkelijker voor ze maken door een voedselplant voor ze neer te zetten die stuifmeel of nectar levert en zorgt voor voldoende water en schuilmogelijkheden. (Bloeiende muur- en bodembedekkers voldoen meestal goed)

Laat de natuur haar werk doen! Meewerken met de natuur is beter dan tegenwerken. Een gezonde plant gaat niet dood van een paar insecten en ze vormen ook een voedselbron voor nuttige insecten en vogels.

